

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI 11. SINIF ÇALIŞMA SORULARI

SEMAVER

- Sabah ezanı okundu. Kalk yavrum, işe geç kalacaksın.

Ali nihayet iş bulmuştu. Bir haftadır fabrikaya gidiyordu. Anası memnundu. Namazını kılmış, duasını yapmıştı. İçindeki Cenabı Hak'la beraber oğlunun odasına girince uzun boyu, geniş vücudu ve çok genç çehresi ile rüyasında makineler, elektrik pilleri, ampuller gören, makine yağları sürünen ve bir dizel motoru homurtusu işiten oğlunu evvela uyandırmaya kıyamadı. Ali işten çıkmış gibi terli ve pembe idi.

Halıcıoğlu'ndaki fabrikanın bacası kafasını kaldırmış, bir horoz vakarıyla sabaha, Kağıthane sırtlarında beliren sabahın ışıltısına bakıyordu. Neredeyse ötecekti.

Ali nihayet uyandı. Anasını kucakladı. Her sabah yaptığı gibi yorganı kafasına büsbütün çekti. Anası yorgandan dışarıda kalan ayaklarını gıdıkladı. Yataktan bir hamlede fırlayan oğluyla beraber tekrar yatağa düştükleri zaman bir genç kız kahkahasıyla gülen kadın mesut sayılabilirdi. Anasının çocuğundan, çocuğun anasından başka gelirleri var mıydı? Yemek odasına kucak kucağa geçtiler. Odanın içini kızarmış bir ekmek kokusu doldurmuştu. Semaver, ne güzel kaynardı. Ali semaveri, içinde ne ısırap, ne grev, ne de kaza olan bir fabrikaya benzetirdi. Onda yalnız koku, buhar ve sabahın mutluluğu vardı.

Sabahleyin Ali'nin bir semaver, bir de fabrikanın önünde bekleyen salep güğümü hoşuna giderdi. Sonra sesler. Halıcıoğlu'ndaki askeri mektebin borazanı, fabrikanın uzun ve bütün Haliç'i çınlatan düdüğü, onda arzular uyandırır; arzular söndürürdü.

(...)

Ali annesinin elini öptü. Sonra şekerli bir şey yemiş gibi dudaklarını yaladı. Annesi gülüyordu. Evin küçük bahçesindeki saksıların içinde fesleğenler vardı. Ali birkaç fesleğen yaprağını parmaklarıyla ezerek avuçlarını koklaya koklaya uzaklaştı.

Sabah serin, Haliç sisli idi. Arkadaşlarını sandal iskelesinde buldu; hepsi de dinç delikanlılardı. Beş kişi Halıcıoğlu'na geçtiler.

Ali bütün gün zevkle, hırsla, iştiaqla çalışacak. Fakat arkadaşlarından üstün görünmek istemeden. Onun için dürüst, gösterişsiz işleyecek. Yoksa işinin fiyakasını da öğrenmiştir. Onun ustası İstanbul' da bir tek elektrikçi idi. Bir Alman'dı. Ali'yi çok severdi, İşinin dalaveresini, numarasını da öğretmişti. ...

Akşama, arkadaşlarına yeni bir dost, yeni bir kafadar, ustalarına sağlam bir işçi kazandırdığına emin ve memnun evine döndü.

(...)

(Semaver'den Alınmıştır.)

(İlk beş soruyu metne göre cevaplayınız.)

1) Okuduğunuz hikâye nerede ve ne zaman geçmektedir?

Hikayedeki olay, Ali'nin evi ile fabrikada, sabah saatlerinde başlayıp bütün gün devam ediyor.

2) Hikaye kahramanı Ali'nin fiziki özellikleri nelerdir?

Ali, uzun botlu, geniş omuzlu ve genç çehreli bir yapıya sahiptir.

3) Hikaye kahramanı Ali'nin, sabahları neler hoşuna gitmektedir?

Sabahları semaver ve fabrikanın önünde kaynayan salep Ali'nin hoşuna gitmektedir.

4) Ali'nin ve annesinin kişilik özellikleri nelerdir?

Ali ve annesi birbirine çok bağlı, anne inançlı bütün mutluluğu oğlunun mutluluğunda gören bir kadındır. Ali, annesine karşı oldukça saygılı, çalışkan, işine dört elle sarılan ve alçak gönüllü biridir.

5) Semaver adlı hikâyenin türü nedir? Bu türün edebiyatımızdaki en önemli temsilcisi kimdir?

Semaver adlı hikaye , hayatın bir kesitini anlattığı için bir durum hikayesidir. Bu türün edebiyatımızdaki önemli en önemli temsilcisi Sait Faik ABASIYANIK'tır.

6) Türk Dil Kurumu ne zaman ve hangi amaçla kurulmuştur?

Türk Dil Kurumu 12 Temmuz 1932'de Türk dili ile ilgili inceleme ve araştırma yapmak amacıyla kurulmuştur.

7) Kurtuluş Savaşı'ndan sonra hangi alanlarda yenilikler yapılmıştır?

Kurtuluş Savaşı'ndan sonra eğitim, hukuk, ekonomi, siyaset ve sosyal yaşam alanlarında birçok yenilik yapılmıştır.

8) 1923-1940 yılları arasında yaşamış en önemli hikâyecilerimizden iki tanesinin adını yazınız.

Refik Halit Karay, Sabahattin Ali, Reşat Nuri Güntekin, Sait Faik Abasıyanık, Sadri Ertem

KALDIRIMLAR

Sokaktayım, kimsesiz bir sokak ortasında;
Yürüyorum, arkama bakmadan yürüyorum.
Yolumun karanlığa saplanan noktasında,
Sanki beni bekleyen bir hayal görüyorum.

...

Kaldırımlar, çilekeş yalnızların annesi;
Kaldırımlar, içimde yaşanmış bir insandır.
Kaldırımlar, duyulur, ses kesilince sesi;
Kaldırımlar, içimde kıvrılan bir lisandır.

...

Necip Fazıl Kısakürek

9) Yukarıdaki şiirin konusunu ve temasını yazınız.

Konusu:

Teması:

Konusu: Karanlıkta ve sokakta yalnız kalan bir adamın hissettikleri ve psikolojisi yansıtılmaktadır.

Teması: Kaldırımlar şiirinin teması yalnızlıktır.

10) Yukarıdaki şiirin hece ölçüsünü bularak yazınız.

Kaldırımlar şiiri 4+ 6+4 = 14'lü hece ölçüsü ile yazılmıştır.

11) Yukarıdaki şiirin nazım birimini yazınız.

Şiirin nazım birimi dördlük (kıta)dır.

12) Yukarıdaki şiirde tekrar eden kelimeleri yazınız.

Sokaktayım,
Yürüyorum
Kaldırımlar

13) Cumhuriyet Dönemi Saf Şiirin temsilcisi olan şairler, hangi akımının etkisinde kalarak şiir yazmışlar ve hangi görüşü benimsemişlerdir? Şiirde tekrar eden kelimeleri yazınız.

Şiir Akımı:

Benimsedikleri Görüş:

Şiir Akımı: Sembolizm (Simgecilik)

Benimsedikleri Görüş: Sanat, sanat içindir.

14) Türk Edebiyatında olay ve durum hikâyesinin ilk temsilcileri kimlerdir?

Durum hikayesi temsilcisi :

Olay hikayesi temsilcisi :

Durum hikayesi temsilcisi : Sait Faik ABASIYANIK

Olay hikayesi temsilcisi : Ömer Seyfettin

15) Dünya edebiyatında gezi yazısı türünde ilk kitap yazanlar kimlerdir? İsimlerini yazınız.

Dünya edebiyatında Marco Polo (Marko Polo) ve İbn-i Batuta gezi yazısının ilk örneklerini vermiştir.

16) 17. yüzyılda yaşamış, Türk ve dünya tarihinin en büyük gezgini ve en büyük seyahat kitabının yazarıdır. Gezmeye düşkünlüğü dolayısıyla, gezmek için her sebepten yararlanmış ve bütün ömrü boyunca gezmiştir. Kitabın defalarca ifade ettiği üzere, Rum, Arap ve Acem’de, İsveç, Leh ve Çek’te, 7 iklim ve 18 padişahlık yeri 51 yıl boyunca gezip dolaşmıştır. Yazar gezip gördüklerini on ciltlik kitabında anlatmıştır.

Yukarıdaki yazıda anlatılan yazarın adını ve kitabının adını yazınız.

Yazar Adı:

Kitap Adı:

Yazar Adı: Evliya Çelebi

Kitap Adı: Seyahatname

YAPRAK DÖKÜMÜ

Evde çocuklar arasında hafiften hafife kavgalar başlamıştı. Bu, evvelâ gizli oluyor ve Ali Rıza Bey, hakiki sebepleri keşfedemiyordu.

Bir gün Fikret kardeşlerine çıkışıyor, ikinci gün Leyla’nın odasında ağladığı işitiliyor, üçüncü gün Necla yemeğe inmiyordu.

Hayriye Hanım, artık şimdi bütün bütün yanına varılmaz bir hale gelmişti. Ali Rıza Bey, mutlaka aksi bir cevap alacağını bildiği için ona hiçbir şey sormaya cesaret edemiyordu.

Gitgide gürültü büyüdü. Kimse kimseden çekinmez oldu. O vakit ihtiyar, çocuklarını ikiye ayırmış gördü: Bir yanda Fikret, bir yanda Leyla ile Necla.

Bu, artık evde bir baba nüfuzu, hürmet edilecek bir reis kalmadığını gösteren güzel bir delildi. Leyla ile Necla, ailenin yaşayış tarzını beğenmiyorlar; yenilik, eğlence ve daha birçok şey istiyorlardı.

Bu iki kız, öteki kardeşlerine nispetle daha hoppa, nazlı ve şımarık büyümüşlerdi. Ali Rıza Bey, onların fikir ve terbiyeleriyle fazla meşgul olmamıştı. Bu kadar güzel kızları mümkün değil uzun zaman kendilerine bırakmayacaklardı. Daha nihayet üç, beş sene misafirdiler.

Ali Rıza Bey, “Leyla ile Necla namuslu birer kadın olarak yetişirlerse kâfidir,” derdi. Bütün tedbir onları kapalı büyütmekten ibaret kalmıştı. Kızların fazla sokağa çıkmalarına, ağırbaşlı tanınmayan ailelerin kızlarıyla arkadaş olmalarına izin yoktu. Karısına daima: “Bu yaşta çocuklar için güzellik en büyük tehlikedir. Gözünü iyi aç!” diye tembihler verirdi. Ancak bu sıkıntının da bir aksi tesir yapmasından korktuğu için evde onları fevkalâde okşamıştı. Bir dedikleri iki olmazdı.

Reşat Nuri GÜNTEKİN-Yaprak Dökümü

17) Bir romandan alınmış yukarıdaki metnin konusu nedir?

Ali Rıza Bey’in aile bireyleri üzerindeki etkisinin azalması.

- 18) Roman kahramanları arasındaki temel çatıma nedir?
Roman kahramanları arasında geleneksellik ve modern çatışması yaşanmaktadır.
- 19) Romanın kahramanları kimlerdir?
Romanın kahramanları Ali Rıza Bey, Hayriye Hanım, Fikret, Leyla ve Necla'dır.
- 20) Metinden hareketle Ali Rıza Bey'in kişilik özelliklerini yazınız.
Ali Rıza Bey, geleneksel kültürle yetişmiş, korumacı, çok yakınındakilerden başkasına güvenmeyen, hızlı değişimleri kolay kabul etmeyen bir kişiliğe sahiptir.
- 21) Milli edebiyat zevk anlayışını sürdüren romancılar, romanlarında hangi konuları işlemişlerdir?
Anadolu insanının yaşamını, I. Dünya Savaşı'nı, Kurtuluş Savaşı'nı, Atatürk inkılâplarını, halk-aydın ilişkisini ve yanlış Batılılaşmayı konu edinmiştir.
- 22) Cumhuriyet Dönemi'nde Kurtuluş Savaşı'nı konu alan romanlardan iki tanesinin adını yazınız
Halide Edip Adıvar'ın *Ateşten Gömlek*;
Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun *Yaban, Sodom ve Gomore, Ankara*;
Mithat Cemal Kuntay'ın *Üç İstanbul* adlı romanları Kurtuluş Savaşı'nı konu edinen eserler
- 23) Cumhuriyet Dönemi'ndeki toplumcu gerçekçi roman yazarları daha çok hangi konuları romanlarında işlemişlerdir?
Toplumcu gerçekçi roman yazarları; ağa-köylü, patron-işçi, zengin-fakir, aydın-cahil gibi çatışmaları konu edinmiş; toplumsal adaletsizlikleri, ideolojik fikirleri, köyden kente göçün sıkıntılarını anlatmıştır.
- 24) Toplumcu gerçekçi romanlardan iki tanesinin adını yazınız.
Orhan Kemal'in *Bereketli Topraklar Üzerinde, Murtaza, Hanımın Çiftliği*;
Yaşar Kemal'in *İnce Memed*; Fakir Baykurt'un *Yılanların Öcü*; Kemal Tahir'in *Sağırdere*; Rıfat Ilgaz'ın *Karartma Geceleri*; Necati Cumalı'nın *Tütün Zamanı*;
Mahmut Makal'ın *Bizim Köy*
- 25) Dinleme sınavında öğrencilere bir metin okunur. Metinle ilgili sorular yazılı olarak verilir. Öğrenciler dinledikleri metinlere göre soruların cevaplarını yazılı olarak verirler.
- 26) Konuşma sınavında her öğrenci bireysel olarak konuşma sınavına alınır. Sınav komisyonu tarafından verilen konu üzerinde kısa konuşma yaparlar. Konuşma sınavında öğrencinin konuya hakimiyeti, vurgu ve tonlaması jest ve mimikleri ile ikna kabiliyeti vb . durumları dikkate alınarak puanlama yapılır.